

SIVUTOIMINEN YRITTÄJYYS

Autoliikkeen perustaminen ansiotyön ohessa

Kirsti Hynninen

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2012
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
Tampereen ammattikorkeakoulu

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto

HYNNINEN, KIRSTI;
Sivutoiminen yrittäjyys, Autoliikkeen perustaminen ansiotyön ohessa

Opinnäytetyö 39 s.
Huhtikuu 2012

Tämän opinnäytetyön taustalla on yhden henkilön halu ryhtyä sivutoimiseksi yrittäjäksi. Työn tarkoituksena on selvittää miten, tämän sivutoimisen yrittäjän yrityksestään saama tulo vaikuttaa hänen säännöllisestä palkkatyöstä saamiensa tulojen verotukseen. Tutkimuksessa on myös selvitetty miten yritystulo vaikuttaa etuuksiin kuten äitiys-, vanhempain- ja työttömyyspäiväraha.

Opinnäytetyössä tutkittiin, milloin sivutoiminen yrittäjä voi nostaa työttömyyspäivärahaa ja miten hänen äitiys- ja vanhempainpäivärahansa lasketaan. Opinnäytetyön tuloksena saatiin laskelma tämän yrittäjäksi aikovan henkilön veroista, kun hän saa ansiosekä pääomatuloa yrityksestä ja palkkatyöstä. Lisäksi laskettiin miten vero muuttuisi, jos tämä yrittäjä siirtyisi sivutoimisesta päätoimiseksi yrittäjäksi. Työn tuloksena saatiin myös selville, millainen yrityksen myynti pitäisi olla, jotta hän voisi siirtyä päätoimiseksi yrittäjäksi. Tutkimuksen avulla tämä yrittäjä sai myös työkalut, joiden avulla hän voi arvioida oman liiketoimintansa kehitystä.

Opinnäytetyön johtopäätöksenä on, että tämän yrityksen perustajan on järkevää perustaa kyseinen yritys saadakseen lisäansioita, koska yritysideaan ei sisälly suurta riskiä. Lisäksi yrittäjä hyötyisi yritykselle arvioimastaan työtulosta isompana äitiys- ja vanhempainpäivärahana. Yritystä ei kuitenkaan kannata vielä aloittaa, koska yrittäjä joutuisi irtisanoutumaan nykyisestä palkkatyöstään. Laskelmien ja muiden selvitysten perusteella tämä yrittäjäksi aikova henkilö on kuitenkin päättänyt, että kyseinen autoja myyvä yritys, tullaan perustamaan aikaisintaan vuoden 2013 alussa. Jatkotutkimuksen aiheena voisi olla tälle yrittäjälle laadittava liiketoimintasuunnitelma.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Option of Accountancy and Business Administration

HYNNINEN, KIRSTI;
Part-time Entrepreneurship,
Starting a Car Dealership alongside Wage and Salary Earning

Bachelor's thesis 39 pages
April 2012

The background of this final thesis was a will to start a new business as an entrepreneur and work for another employer at the same time. The aim of this thesis investigate how the income received from the business will influence the taxation based on the income from the regular day job. The target is also to define how the income from the business will impact such benefits as maternity allowance, parenting allowance and unemployment allowance.

The result of this thesis was a calculation of taxes when a person works both as a wage and salary earner and as a self-employed person. It also brought out a calculation of tax change in a situation when the self-employed person has moved from being a part-time entrepreneur into full-time entrepreneurship. One result of this final thesis was also a prognosis from sales and what they should be when an entrepreneur is starting full-time entrepreneurship.

The conclusion of this thesis is that the business idea is good and the entrepreneur will obtain extra income from this enterprise. There is no big risk in this kind of business either. The entrepreneur will profit from business income in the form of benefits that were mentioned above, as they will be bigger when the income from business is added to the regular income. The summary is that the car selling business will be started at the beginning of the year 2013. A business plan for this enterprise could offer a topic for a follow-up study.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Tutkimuksen tausta.....	5
1.2 Tutkimuksen kohde ja tutkimuskysymykset	6
1.3 Käsitteet ja teoria.....	7
1.3.1 Sivutoiminen yrittäjyys, arvonlisäverovelvollisuus ja yrittäjäläkevakuutus ..	7
1.3.2 Yritysten ja yrittäjien verotus	8
1.3.3 Arvonlisäverotus	9
1.4 Aineisto ja menetelmät	11
2 AUTOKAUPPA SUOMESSA	12
3 SIVUTOIMINEN YRITTÄJÄ	14
3.1 Sivutoiminen yrittäjyys Suomessa	14
3.2 Sivutoimisen yrittäjyyden vaikutus sosiaalisiin etuuksiin.....	16
4 YRITYSTOIMINNAN JA YRITTÄJÄN VEROTUS	18
4.1 Yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiminen.....	18
4.2 Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus	19
4.3 Yrityksen nettovarallisuuden laskeminen	19
4.4 Pääomatulon, ansiotulon ja verojen laskeminen	21
5 YRITYKSEN TAVOITETULOS	26
5.1 Ajoneuvon hinnoittelu	26
5.2 Käytettyjen tavaroiden hinnoittelu	28
5.3 Aloittavan yrityksen katetuottolaskelma	29
5.4 Aloittavan yrityksen tavoitekatetuottolaskelma	32
5.5 Aloittavan yrityksen tulosbudjetti	35
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	37

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tausta

Opinnäytetyössä käsitellään sivutoimista yrittäjyyttä, koska on haluttu selvittää, miten ja missä vaiheessa sivutoimisesta yrittäjyydestä on eniten hyötyä. Elämäntilanteessa, jossa ansiotyö on epäsäännöllistä, oma yritys antaa perustajalleen lisäansioita ja pystyy työllistämään niiksi ajoiksi, kun säännöllistä palkkaa ansiotyöstä ei ole. Lisäksi se antaa yrittäjäksi aikovalle mahdollisuuden suunnitella omia aikataulujaan siten, että niin sanottu kahdeksasta neljään rytmi ei ole pakollinen. Palkallinen ansiotyö yrityksen ohessa antaa myös yrittäjälle varmuutta ja turvaa perus toimeentuloa.

Yrityksen päätoimialana tulee olemaan autokauppa. Yrityksen perustaja on tutustunut autokaupan alaan alustavasti tekemällä viime vuosien aikana muutamia koeluontoisia kauppoja. Kaupan kohteina on ollut autovahinkokeskukselta ostettuja, vakuutusyhtiön vahingoittuneena poistamia, niin sanottuja kolariautoja. Lisäksi on myyty muutamia perheen ajoneuvoiksi ostettuja autoja käteisellä ja vaihtokaupoilla. Näiden kauppojen ansiosta on selvinnyt miten myyntikate ja asiakaskunta käytettyjen autojen kaupassa muodostuu. Yrittäjäksi aikovaa kiinnostaa myös käytettyjen autojen maahantuonti. Tullevaisuudessa yritys tuo käytettyjä autoja, mutta koska verotuskäytäntö muuttuu 1.4.2012, tämä opinnäytetyö käsittelee vain suomessa käytettyä autoa koskevaa kaupaa. Opinnäytetyössä käytetään tästä lähin, tämän yrityksen perustajasta, nimitystä yrittäjä. Opinnäytetyössä käsiteltävää uutta yritystä, kutsutaan vain yritykseksi. Kaikki työssä esitetyt laskelmat koskevat tätä yritystä ja perustuvat tämän yrittäjän tuloihin.

Yrittäjä on työskennellyt viimeiset neljä vuotta katsastusasemalla toimistovirkailijana. Sitä kautta hän on tutustunut autoalaan yleensä ja oppinut paljon siitä, miten esimerkiksi kolariauton kanssa on meneteltävä, jotta sen saa taas tieliikennekelpoiseksi. Yrittäjällä on hyvä yhteistyöverkosto moneen katsastajaan, jotka pystyvät neuvomaan esimerkiksi siinä, millaisia ja missä kunnossa olevia autoja kannattaa hankkia jälleenmyytäväksi. Auton ostoon ja myyntiin liittyvät paperityöt sujuvat myös vaaditulla ammattitaidolla.

Yrittäjä on työssään tutustunut alalla toimiviin autokauppiaisiin ja autokorjaamoyrittäjiin, sekä myös harrastuksenaan enemmän tai vähemmän säännöllisesti autoja maahan-tuoviin henkilöihin. Näin hän on saanut neuvoja aina auton hinnoittelusta myynti-ilmoituksen tekoon saakka. Hyvä verkostoituminen mahdollistaa autojen korjaus- ja maalaustyöt halvemmilla sopimushinnoilla. Verkostoitumisen kautta yrittäjä pystyy myös löytämään ammattitaitoisia ja luotettavia tekijöitä esimerkiksi ruostehitsausta varten.

1.2 Tutkimuksen kohde ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen kohteena on sivutoiminen yrittäjyys, sekä milloin ja millä edellytyksillä siitä tulisi siirtyä päätoimiseen yrittäjyyteen. Tutkimuksen avulla pystytään perustelemaan, miksi yrittäjyys olisi yrittäjälle kannattavaa. Jos tutkimustulokset ovat yrityksen perustamista vastaan, selitetään miksei yritystä juuri nyt tule perustaa.

Sivutoimista yrittäjyyttä käsitellään opinnäytetöissä todella vähän ja vastaavia tutkimuksia on vaikea löytää. Opinnäytetyö voi antaa monelle liiketalouden opiskelijalle uutta tietoa sivutoimisesta yrittäjyydestä ja keinoja arvioida omaa tulorakennettaan sivutoimisena yrittäjänä.

Tutkimuksessa keskitytään sivutoimiseen yrittäjyyteen, ja yrittäjän verotukseen erilaisilla tulorakenteilla. Lisäksi laskelmat tulevat osoittamaan, millainen on yrityksen ansaintamalli ja millainen myynnin tulee olla, jotta yritystoiminta on kannattavaa ja yrittäjälle jää siitä mahdollisimman paljon käteen. Laskelmien avulla yrittäjä voi myös ennakoida tulevaisuuttaan ja pohtia kannattaako yritystoimintaa jatkossa laajentaa. Lisäksi työssä selvitetään, miten erilaiset elämäntilanteet vaikuttavat sivutoimisena yrittäjänä toimimiseen.

Tutkimuksen tavoitteena on kehittää alkavaa sivutoimista yrittäjyyttä. Tutkimuksessa haetaan raja sivutoimisen yrittäjän yritystulolle ja ansiotulolle. Työn tuloksena on laskelmat, joista selviää milloin sivutoiminen yrittäjyys on muutettava päätoimiseksi tai milloin sen kannattavuus ei ole riittävän hyvä.

Tutkimuksen tarkoituksena on laatia laskelmat, joiden avulla yrityksen tulorakennetta on helppo arvioida. Työssä esitetään laskelmat yrittäjän olettamista yritystuloista, sekä ansiotuloista ja lasketaan kuinka, paljon autoja tulisi myydä kuukausittain, jotta yritystoiminta säilyisi kannattavana. Laskelmat osoittavat myös millaista yritystuloa tavoitellaan, kun liiketoimintaa halutaan laajentaa. Tutkimus siis pyrkii selvittämään kuinka paljon yrittäjä saa tienata palkkaa ja yritystuloa, jotta verotus säilyisi mahdollisimman edullisena.

Opinnäytetyön pääkysymyksenä on: Miten yrityksestä saatava tulo vaikuttaa ansiotuloista tehtävään ennakonpidätykseen? Ensimmäisenä tarkentavana alakysymyksenä on: Kuinka paljon sivutoimisesta yrityksestä voi saada tuloa, sen vaikuttamatta liikaa, ansiotulojen verotukseen? ja seuraavina alakysymyksinä: Miten yrityksestä saatavat tulot vaikuttavat työttömyys- tai äitiyspäivärahaan? ja Milloin sivutoiminen yritys pystytään muuttamaan päätoimiseksi tulonlähteeksi?

1.3 Käsitteet ja teoria

Opinnäytetyön pääkäsitteitä ovat sivutoiminen yrittäjä, arvonlisäverovelvollisuus, yrittäjäeläkevakuutus, yritysten ja yrittäjien verotus sekä arvonlisäverotus. Näillä pääkäsitteillä pyritään vastaamaan asetettuun tutkimusongelmaan. Käsitteiden selvittäminen vastaa siihen, mitä asioita tulee huomioida suunniteltaessa sivutoimista yrittäjyyttä ja miten aloittavan yrittäjän tulojen tulisi muodostua. Seuraavissa kappaleissa esitellään lyhyesti pääkäsitteet.

1.3.1 Sivutoiminen yrittäjä, arvonlisäverovelvollisuus ja yrittäjäeläkevakuutus

Sivutoiminen yrittäjä on toimimista yrittäjänä varsinaisen päätyön rinnalla. Tällöin yrittäjä voi jäädä arvonlisäverovelvollisuuden ja yrittäjäeläkevakuuttamisvelvollisuuden ulkopuolelle. Mikäli velvollisuuksien rajat ylittyvät, ne koskevat myös sivutoimista yrittäjää. Jos yrittäjä ei hakeudu arvonlisäverovelvolliseksi, toiminnan hallinnoiminen on yksinkertaista ja siihen kuuluvat liiketoiminnan lisäksi kirjanpito ja ennakkoverojen maksaminen. Sivutoimisen yrittäjän on varmistettava, ettei hän harjoita kilpailevaa toi-

mintaa työnantajansa kanssa. Toimiessa sivutoimisena yrittäjänä on tiedettävä, ettei yrittäjänä tehty työ ole ristiriidassa päätoimen työnantajan etujen kanssa. (Akavan erityisalat ry.)

Arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle voi jäädä, jos yrityksen liiketoiminta katsotaan vähäiseksi ja liikevaihto jää tilikauden aikana alle 8500 euron. Yrittäjän on itse arvioitava ylittääkö tilikauden myynti 8500 euron rajan. Jos yrittäjä arvioi rajan ylittävän, yrityksestä on jätettävä verohallinnolle perustamisilmoitus, jolla hän hakeutuu verovelvolliseksi liiketoiminnasta. Verovelvolliseksi voi hakeutua, vaikka yrityksen liikevaihto ei ylittäisikään 8500 euroa tilikauden aikana. Jos yrittäjä ei ole hakeutunut verovelvolliseksi ja raja ylittyy, on yrittäjän suoritettava vero koko tilikaudesta, ja annettava perustamisilmoitus. (Verohallinto 2010a, 1.)

Yrittäjäeläkevakuutus on pakollinen, jos yrittäjä on 18-67 vuotias, hän on harjoittanut yrittäjätoimintaa yhtäjaksoisesti vähintään neljä kuukautta ja hänen työtulonsa on vähintään 7105,84 euroa vuodessa. Yrittäjäeläkevakuutus koskee myös sivutoimista yrittäjää, jolle rajat ovat samat kuin päätoimiselle yrittäjälle. Yrittäjän eläkevakuutusmaksun suuruus määräytyy yrittäjän työpanoksen mukaan ja siihen ei vaikuta yrityksen taloudellinen tulos. Vakuutusyhtiö Tapiolan verkkosivujen mukaan yrittäjäeläkevakuutus on vuonna 2012 alle 58- vuotiaalta yrittäjältä 22,5 prosenttia työtulosta. Tästä annetaan 25 prosenttia aloittavan yrittäjän maksualennusta yrittäjätoiminnan 48 ensimmäiseltä kuukaudelta. (Verohallinto 2012, 62-73.)

Vaikka yrittäjä perustaa yrityksensä sivutoimiseksi, varsinaisen ansiotyön oheen, hän aikoo hakeutua liiketoiminnastaan arvonlisäverovelvolliseksi. Yrittäjä aikoo myös maksaa yrittäjäeläkevakuutusta pienimmän työtulon, 7105,84 euron, mukaisesti. Yrittäjän ei kannata maksaa työeläkettä tätä enempää, koska hänelle kertyy eläkettä säännöllisesti palkkatyöstä ja etuudet, kuten äitiyspäiväraha, lasketaan kaikista ansiotuloista yhteensä.

1.3.2 Yritysten ja yrittäjien verotus

Yrityksen ja yrittäjien verotus koostuu välillisistä ja välittömistä veroista. Välittömiä veroja ovat esimerkiksi valtion tulovero, kunnallis- ja kirkollisvero, perintö- ja lahjaverot

tai varainsiirtovero. Välillisiä veroja ovat arvonlisävero, valmistevero ja tulli. (Holopainen 2010, 138.)

Koska eri yritysmuotoja kohdellaan verotuksessa eri tavoin, on yritysmuodon valinnassa eniten merkitystä välittömillä veroilla. Niistä tärkeimmät ovat valtion tulovero, sekä kunnallisvero, joka maksetaan valtiolle ja kunnalle tulojen perusteella. Verotuksellisesti edullisin yritysmuoto selviää, kun otetaan huomioon yrityksen verorasituksen lisäksi omistajan verorasitus. (Holopainen 2010, 138.)

Yrittäjä maksaa tuloistaan luonnollisena henkilönä ansiotuloveroja ja pääomatuloveroja. Ansiotulojen verotuksessa huomioidaan henkilön palkkatulot, joista maksetaan valtion tuloveroa ja kunnallis- ja kirkollisveroa. Valtiontulovero-osuuden laskennassa käytetään asteikkoa, jonka mukaan vero määräytyy. Kunnallis- ja kirkollisvero määräytyvät kunnan ja seurakunnan tuloveroprosentin mukaan. Lisäksi ansiotuloista maksetaan sairaanhoito- ja päivärahamaksut. (Verohallinnon verkkosivut 2009.) Luonnollisen henkilön pääomatulovero on vuodesta 2012 alkaen 30 prosenttia. Jos pääomatulot ylittävät 50000 euroa vuodessa, vero on 32 prosenttia. (Verohallinto 2012.)

1.3.3 Arvonlisäverotus

Arvonlisävero on kulutusvero. Arvonlisävero maksetaan tuotteen tai palvelun hinnassa ja yrittäjä tilittää sen valtiolle. Yrittäjien välisessä liiketoiminnassa toinen yritys saa vähentää arvonlisäveron, jonka toinen yritys on perinyt. Tämä edellyttää, että tavara tai palvelu on tullut käytettäväksi arvonlisäverovelvollisessa liiketoiminnassa. Arvonlisäverolaki koskee liiketoiminnan muodossa tapahtuvaa liiketoimintaa. Arvonlisäveron suorittaa myyjä, mutta jos myyjänä on ulkomaalainen, veron suorittamisvelvollisuus on pääsääntöisesti ostajalla, jos myyjällä ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa. Verovelvollisuuden suhteen eri yritysmuodot ovat samassa asemassa. Yhteisöt, kuten osakeyhtiöt, osuuskunnat, kommandiittiyhtiöt, avoimet yhtiöt, yhdistykset ja julkisoikeudelliset yhteisöt, yhtymät ja luonnolliset henkilöt ovat verovelvollisia. (Holopainen 2010, 96-97.)

Tässä tutkimuksessa keskitytään arvonlisäveron osalta käytettyjen tavaroiden kauppaan. Koska aikomuksena on harjoittaa kauppaa myös muiden, kuin arvonlisäverovelvollisten yritysten kanssa, voidaan valita, sovelletaanko yrityksen arvonlisäverotuksessa normaalia menettelyä vai erityistä marginaaliverotusta.

Käytetyt autot ostetaan normaalisti yksityishenkilöiltä, jotka eivät ole arvonlisäverovelvollisia. Yksityishenkilöltä ostettuun autoon ei tällöin sisälly vähennettävää arvonlisäveroa. Kun yritys myy käytetyn auton, tulee arvonlisävero maksettavaksi koko myyntihinnasta. Jos ostaja on arvonlisäverovelvollinen yritys, tämä saa tehdä vastaavan suuruisen vähennyksen hankinnastaan. Näin tehdyssä ostossa on käytetty normaaliverotusmenettelyä. (Tomperi 2009, 241.)

Marginaaliverotusmenettelyä käytettäessä yritys maksaa veron osto- ja myyntihinnan välisestä erotuksesta, jota kutsutaan marginaaliksi. Myyntihinta sisältää kaikki ostajalta perityt vastikkeet ja ostohinta kaikki myyjälle maksetut vastikkeet. Ilman veroa hankitusta tavarasta ei tehdä normaalia ostovähennystä. Yksityishenkilölle marginaaliverotus on edullisempi vaihtoehto, koska hänen maksamassaan hinnassa on vain myyjän saamasta voitosta maksettu vero. Normaalimenettely on kuitenkin edullisempi arvonlisäverovelvolliselle ostajalle, koska silloin koko veron saa vähentää. (Tomperi 2009, 242.)

Yritystoimintaan saatetaan liittää myöhemmässä vaiheessa myös käytettyjen autojen maahantuonti. Maahantuojana toimiva yritys voi olla autoverotuksessa joko tullin käteisasiakas tai rekisteröity asiamies. Rekisteröidyksi asiamieheksi voi hakeutua säännöllistä liiketoimintaa harjoittava ajoneuvojen maahantuojaja. Koska yrityksen maahantuonti tulee olemaan vähäistä, yritys toimii tullin käteisasiakkaana. Näin yritystä koskee samat ohjeet kuin yksityishenkilöitä. (Tullihallitus 2011.)

Autoveroa kannetaan henkilö- ja pakettiautoista, linja-autoista, joiden oma massa on alle 1875 kg, moottoripyöristä ja muista L-luokan ajoneuvoista. Autovero on suoritettava ennen rekisteröintiä tai käyttöönottoa Suomessa. Tulli julkaisee tietoja käytettyjen ajoneuvojen verotuksesta MAHTI-hintajärjestelmässä ja verotusarvotaulukoissa. Jos ajoneuvo on tuotu EU:n ulkopuolelta, ajoneuvoveron lisäksi kannetaan myös tulli ja maahantuonnin arvonlisävero. Arvonlisävero perustuu pääsääntöisesti maahantuodun ajoneuvon tullausarvoon. (Tullihallitus 2011.)

1.4 Aineisto ja menetelmät

Opinnäytetyön tutkimusstrategiana käytetään tapaustutkimusta. Tapaustutkimuksessa tutkimuksen kohde voi olla perustettava yritys, joten se sopii työhön lähestymistavaksi. Koska tapaustutkimuksella pyritään tuottamaan yksityiskohtaista tietoa tutkittavasta tapauksesta, on sen avulla mahdollista ymmärtää kehittämisen kohdetta, tässä tapauksessa perustettavaa yritystä, realistisessa toimintaympäristössä. Tapaustutkimuksessa on tärkeää saada suppeasta kohteesta selville mahdollisimman paljon. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 53.)

Opinnäytetyöhön soveltuu tiedonkeruumenetelmäksi parhaiten dokumenttianalyysi. Siinä dokumentteihin voidaan lukea kaikki tutkittavasta ilmiöstä kirjoitettu, puhuttu tai kuvattu materiaali. Tiedonkeruumenetelmä sopii työhön, koska tutkimuksen tarkoituksena on löytää päätoimisiksi yrittäjiksi aikoville suunnitelluista oppaista ja muista tietolähteistä soveltuvia osia sivutoimiselle yrittäjälle. Analyysimenetelmänä työssä käytetään laadullisen tutkimuksen yleistä mallia, joka on dokumenttianalyysissa usein käytetty malli ja kuvaa hyvin sen päävaiheita. Laadullisen tutkimuksen yleisen mallin vaiheita ovat aineiston kerääminen ja valmistelu, aineiston pelkistäminen, aineistossa toistuvien rakenteiden selvittäminen ja tulkinta sekä kaikkien edellisten vaiheiden kriittinen tarkastelu, jonka tarkoituksena on tunnistaa ja korjata eri vaiheissa tapahtuneita virheitä tai vääristymiä. (Ojasalo ym. 2009, 121-122.)

2 AUTOKAUPPA SUOMESSA

Vuonna 2010 autoala työllisti 27300 työntekijää. Alan henkilöstöstä 45 prosenttia on mekaanikkoja, autokaupan toimihenkilöitä on 38 prosenttia, teknisiä toimihenkilöitä on miltei 10 prosenttia ja ylempiä toimihenkilöitä 7,5 prosenttia. (Autoalan tiedotuskeskus.)

Käytettyjä autoja myydään Suomessa arviolta 550000-600000 vuodessa. Tehdyistä kaupoista puolet tapahtuu merkkiliikkeissä, neljännes järjestäytymättömissä autoliikkeissä ja toinen neljännes kuluttajien välisessä kaupassa. Kun autoveroa alennettiin vuonna 2003, Suomeen käytettyinä maahantuotujen autojen määrä lisääntyi huomattavasti. Vuonna 2010 Suomeen maahantuotiin yli 30000 käytettyä henkilöautoa. (Autoalan tiedotuskeskus.)

Tero Kainulainen kirjoittaa 3.1.2012 julkaistussa uutisessaan Radio 957 verkkosivuilla, että talouskriisistä huolimatta autokauppa kasvoi vuonna 2011. Pirkanmaalla rekisteröitiin uusia henkilöautoja vuonna 2011 8,7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010. Koko maassa uusia henkilöautoja rekisteröitiin vuonna 2011 13 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010.

Uusien autojen rekisteröintimäärät eivät kuitenkaan tunnu vaikuttavan käytettyjen autojen kauppaan parantavasti, vaikka vaihtoautojen määrät kasvavat kiihtyneen uusien autojen myynnin seurauksena. Ismo Virta kirjoittaa Talouselämän verkkojulkaisussa, että autokauppiat, ovat saaneet huonosti vaihtoautojaan kaupaksi. Tämä käy ilmi autokauppaa analysoivan Grey-Henin tilastosta. Tilastosta ilmenee, että myynnin suhde varastoon vuonna 2011, oli pienempi kuin keskiarvo vuosilta 2007-2011. Myös käytettyjen autojen hintataso on noussut lievästi.

Autoja välittävien verkkosivujen kautta Pirkanmaalta löytyy helmikuussa 2012 155 käytettyjä ja uusia autoja myyvää autoliikettä. Näistä Tampereella toimii 73 autoliikettä. Kaikkiaan käytettyjä autoja oli myynnissä noin 73300 kappaletta ja uusia autoja noin 7450 kappaletta. Pirkanmaalla käytettyjä autoja oli myynnissä noin 6905 kappaletta. Uusien autojen osalta vastaava luku ei selvinnyt. Pirkanmaalla käytettyjä autoja oli

myynissä 4470 kappaletta autoliikkeissä ja 2435 autoa yksityisillä henkilöillä. (Netti-auto 2012.)

3 SIVUTOIMINEN YRITTÄJÄ

3.1 Sivutoiminen yrittäjyys Suomessa

Pekka Lith kirjoittaa tilastokeskuksen julkaisemassa artikkelissa sivutoimisesta yrittäjyydestä Suomessa. Hänen mukaansa sivutoiminen yrittäjä on henkilö, joka pääasiallisesti ansaitsee elantonsa muulla tavoin kuin yrittäjänä. Hän on siis palkansaaja tai työmarkkinoiden ulkopuolella oleva henkilö, kuten opiskelija tai eläkeläinen. Pekka Lith kirjoittaa, että yrittäjyys voi olla myös kausiluonteista tai osa-aikaista, vaikka henkilöllä ei olisi muuta päätoimea tai tulonlähdettä. Sivutoimisuutta voi olla myös, jos päätoimisella yrittäjällä on sivuelinkeinoja. Esimerkiksi maatilatalouden harjoittajat, joilla on muuta sivuyritystoimintaa, kuten koneurakointia tai maatilamatkailua. (Lith 2010.)

Työehtoihin liittyvät säännökset rajoittavat palkansaajan mahdollisuuksia sivutoimiseen yrittäjyyteen. Työsopimuslaissa sanotaan, että työntekijä ei saa harjoittaa työnantajaansa nähden kilpailevaa toimintaa. Työnantajan ammatti- ja liikesalaisuuksia ei saa myöskään hyödyntää tai ilmaista muille. (Lith 2010.)

Suomessa ei ole tarkkoja tilastotietoja sivutoimisten yrittäjien määrästä, joten saatavilla olevat tiedot perustuvat erillisselvityksiin. Esimerkiksi entinen työministeriö teki vuonna 2007 selvityksen, jonka mukaan sivutoimisia yrittäjiä oli Tilastokeskuksen vuonna 2004 tekemän työssäkäyntitilaston perusteella 4 prosenttia aikuisväestöstä. Sama tilasto kertoo, että päätoimisia yrittäjiä oli 6 prosenttia aikuisväestöstä. (Lith 2010.)

Verrattuna päätoimiseen yrittäjyyteen, sivutoimisten yritysten elinkaari on keskimäärin lyhyt. Sivutoimisista yrittäjistä noin 30-45 prosenttia lopettaa ensimmäisen vuoden aikana. Päätoimisista yrittäjistä noin 25 prosenttia lopettaa toimintansa. Yhtenä selittävä tekijänä suurille lopettamisluvuille voi olla lyhytaikaisiksi tarkoitettujen kertakäyttöyritysten tai yksittäisiä hankkeita varten perustettujen yritysten toiminnan loppuminen. Toisena selityksenä saattaa olla halu kokeilla yrittäjyyttä palkkatyön ohella, ja kun odotukset eivät ole täyttyneet, on toiminnasta luovuttu ja siirrytty takaisin palkkatyöhön. (Lith 2010.)

Lith kirjoittaa myös ,että sivutoimisena yrittäjänä toimii enemmän naisia kuin miehiä. Koska naiset työllistyvät miehiä useammin tilapäisissä tai osa-aikaisissa työsuhteissa, on heillä paremmin mahdollisuuksia sivutoimiseen yrittäjyyteen. (Lith 2010.)

Koulutus vaikuttaa yrittäjyysaktiivisuuteen siten, että kun muodollinen koulutus kasvaa halu päätoimiseen yrittäjyyteen laskee. Sama toimii myös päinvastoin. Kuitenkin sivutoiminen yrittäjyys on sitä yleisempää, mitä korkeampi henkilön koulutustaso on. Lisäksi sivutoimiset yrittäjät ovat usein hyvätuloisia. Keskimäärin sivutoimisten yrittäjien kokonaistulot ovat suurempia kuin pelkästään palkkatyötä tekevillä ja päätoimisilla yrittäjillä. (Lith 2010.)

Motiivi sivutoimisen yrittäjyyden aloittamiseen voi olla esimerkiksi sivutoimisuuden sopiminen erilaisiin elämäntilanteisiin. Kotiäidille yritystoiminta antaa vaihtelua, ylläpitää ammattitaitoa ja tuo tarpeellista sivutuloa. Sivutoiminen yrittäjyys myös parantaa toimeentuloon liittyvää epävarmuutta. Sivutoiminen yrittäjyys toimii joillekin henkilöille myös väylänä päätoimiseen yrittäjyyteen. Sivutoimisen yrittäjyyden on arveltu sisältävän merkittävää yrittäjäpotentiaalia, silti todellisuudessa harvempi sivutoiminen yrittäjä siirtyy päätoimiseksi yrittäjäksi. Tätä selittää osaltaan se, että esimerkiksi pienillä paikkakunnilla ja rajatuilla markkinoilla päätoiminen elinkeinon harjoittaminen ei olisi ehkä edes mahdollista tai taloudellisesti kannattavaa. Sivutoimiset yrittäjät antavat kuitenkin uutta tarjontaa markkinoille. (Lith 2010.)

Sivutoimisia yrityksiä perustetaan myös verotuksellisista syistä. Tällöin yrityksen kautta voidaan kierrättää satunnaisia työtuloja ja luoda verotuksessa vähennettäviä kuluja. Tulojen ja kulujen todellinen yhteys yrityksen toimintaan voi olla kyseenalainen. Kertakäyttöyritykset toimivat kuittikaupassa tai harmaan talouden välikappaleina. Edellisiin liittyvää yritystoimintaa on lähes mahdoton erottaa normaalista yritystoiminnasta. (Lith 2010.)

Aloittava yrittäjä työskentelee katsastusasemalla toimistovirkailijana. Laki ajoneuvojen katsastusluvista (1099/1998) määrää, että katsastustoimintaa varten on haettava toimilupa. Toimiluvan saadakseen hakija ja tämän palveluksessa oleva ei saa harjoittaa ajoneuvojen tai niiden osien tai varusteiden valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että aloittavan yrittäjän on päätettävä nykyinen työsuhteensa.

3.2 Sivutoimisen yrittäjyyden vaikutus sosiaalisiin etuuksiin

Työttömyysturvalaissa yrittäjyys katsotaan sivutoimiseksi silloin, jos voidaan päätellä yritystoiminnan työmäärän olevan niin vähäinen, ettei se ole esteenä kokoaikatyön vastaanottamiselle. Työmäärä voidaan selvittää esimerkiksi henkilön työssäolon perusteella. (Ohje yrittäjän työttömyysetuuden työvoimapolitiittisista edellytyksistä 2009, 9.)

Ohjeessa yrittäjän työttömyysetuuden työvoimapolitiittisista edellytyksistä kerrotaan, että henkilö pystyy osoittamaan yritystoimintansa sivutoimiseksi silloin, kun yritystoimintaa on harjoitettu kokoaikatyön ohessa riittävän pitkään. Ohjeessa määritellään riittävän pitkäksi ajaksi kymmenen kuukautta. (Ohje yrittäjän... 2009, 9.)

Työttömyysturvalakia sovellettaessa voidaan pitää myös alkavaa yritystoimintaa sivutoimisenä, jos se on työmäärältään vähäistä. Alkavassa yritystoiminnassa on erotettava työmäärän vähäisyys tulojen puuttumisesta. Pelkästään tulojen puuttumisen tai vähäisyyden perusteella yritystoimintaa ei voida katsoa vähäiseksi, koska työttömyysetuuden ei ole tarkoitus tukea kannattamatonta yritystoimintaa. (Ohje yrittäjän... 2009, 9.)

Opinnäytetyössä käsiteltävä yritys perustetaan sivutoimiseksi ja sen toiminta on työmäärältään vähäistä. Kun lisäksi kokopäivätyö ja yrittäjyys jatkuvat rinnakkain yli kymmenen kuukautta, yrityksen perustaja soveltaa työttömyysturvalakia työttömyyden kohdalle sattua. Kelan verkkosivujen mukaan Ansio- ja pääomatulot vaikuttavat työmarkkinatukeen ja peruspäivärahaan alentavasti (Kela 2012a).

Yrittäjän jäädessä äitiyslomalle, Kela maksaa hänelle äitiyspäivärahaa ja vanhempain rahaa. Molemmat määräytyvät verotuksessa vahvistetun työtulon mukaan. Yrittäjällä

vanhempainpäiväraha määräytyy sen mukaan, paljonko tämä on maksanut yrittäjäeläkevakuumusta työtulojensa perusteella. Päiväraha lasketaan siis yrittäjän arvioimien työtulojen perusteella. Sivutoimiselle yrittäjälle vanhempainrahaa maksetaan, sekä palkkatulon, että yrittäjäeläkevakuutuksen työtulon perusteella. (Kela 2012a.)

4 YRITYSTOIMINNAN JA YRITTÄJÄN VEROTUS

4.1 Yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiminen

Opinnäytetyössä tarkasteltavan aloittavan yrityksen yritysmuodoksi on päätetty yksityinen elinkeinonharjoittaja, koska se on yritysmuodoista yksinkertaisin. Pienyrittäjän on helppo aloittaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana, koska perustamiseen liittyvä paperisota ja hallinnolliset toimenpiteet ovat yksinkertaisia. Yksityisestä elinkeinonharjoittajasta on myös helppoa toiminnan laajentuessa muuttua muuksi yritysmuodoksi, ilman raskaita veroseuraamuksia. (Holopainen & Levonen 2008, 180.)

Aloittaessa liiketoiminta yksityisenä elinkeinonharjoittajana, tehdään toiminnasta ilmoitus kaupparekisteriin. Kun yritys ilmoitetaan kaupparekisteriin, se saa Y-tunnuksen, joka tarvitaan liiketoiminnassa. Kun yhtiömuotoa halutaan vaihtaa, on yksityisen elinkeinonharjoittajan ensin tehtävä lopettamisilmoitus liiketoiminnastaan. Tämän jälkeen tehdään perustamisilmoitus uudelle yhtiömuodolle, jolloin y-tunnus vaihtuu. Lopettamisilmoitus on maksuton, mutta yksityiseltä elinkeinonharjoittajalta peritään perustamisilmoituksen käsittelymaksua 75 euroa. Osakeyhtiön perustamisilmoituksen käsittelymaksu on 350 euroa. (Patentti ja rekisterihallitus 2010.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi toimia liikkeen- tai ammatinharjoittajana. Liikkeen- ja ammatinharjoittajat toimivat itsenäisesti ja omaan lukuunsa. Liikkeenharjoittajan toiminnassa, tarvitaan yleensä riskinalaista pääomaa enemmän kuin ammatinharjoittajalla. Liikkeenharjoittajalla on käytössään kiinteä osto- tai myyntipaikka, eli toimipaikka, yleensä hän myös työllistää vierasta työvoimaa useammin kuin ammatinharjoittaja. (Holopainen 2010, 39). Koska tässä työssä tarkasteltava yritys myy ja ostaa tuotteita, eikä normaalisti myy omaa ammattiosaamistaan, käsitellään yrittäjää liikkeenharjoittajana. Yrityksen toiminnan kannalta tällä ei ole merkitystä.

Liike- tai ammattitoimintaa harjoittava yrittäjä sijoittaa yritykseensä pääomaa. Yritystoiminnan ollessa tappiollista, pääoma pienenee ja voitto taas kasvattaa omaa pääomaa. Omistaja vastaa aina, koko omaisuudellaan yrityksen sitoumuksista. (Tomperi 2007a, 109).

Kirjanpidollisesti yksityinen elinkeinonharjoittaja seuraa omaa pääomaa omalla tilillään, jonka avulla pidetään erillään yrittäjän yksityistalouteen ja elinkeinotoimintaan liittyviä tuloja ja menoja. Yrittäjä saa yrityksestään tuloja yksityisottoina, jotka pienentävät yrityksen omaa pääomaa. Omistaja voi myös tehdä yritykseensä yksityissijoituksia, jotka kasvattavat omaa pääomaa. Yksityisyrittäjä tekee yksityisottoja, koska hän ei voi nostaa palkkaa tai luontoisetuja yrityksestään. Omistaja ei voi myöskään periä vuokraa omistamistaan liiketoiminnan käytössä olevista toimitiloista. (Tomperi 2007a, 109).

4.2 Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus

Yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa yritystoiminnastaan koko omaisuudellaan. Käytännössä yrittäjä saa itselleen yrityksen tuottaman voiton ja vastaa yksin yrityksen tuottamasta tappiosta. Yrityksen elinkeinotoimintaa ei veroteta erikseen. Sen tulos jaetaan yrittäjän henkilökohtaiseksi pääoma- ja ansiotuloksi elinkeinotoimintaa kuuluvan nettovarallisuuden perusteella. (Raatikainen 2008, 75).

Yksityistä elinkeinonharjoittajaa verotetaan kaikkien ansio- ja pääomatulojen perusteella luonnollisena henkilönä. Pääsääntönä on, että elinkeinotulosta pääomatuloa on 20 prosenttia elinkeinotoimintaan kuuluvasta nettovarallisuudesta. Tämän vuotuisen tuoton ylittävä osa on yrittäjän ansiotuloa. (Tomperi 2007b, 31).

Jos yrittäjä vaatii, voidaan yritystulon pääomatulo-osuudeksi katsoa 10 prosentin vuotuisen tuotto. Yrittäjän pitää itse laskea ja arvioida, kumpi laskentatapa on verotuksellisesti edullisempi. (Tomperi 2007b, 31).

4.3 Yrityksen nettovarallisuuden laskeminen

Yrityksen nettovarallisuus lasketaan vähentämällä yrityksen veronalaisista varoista vähennyskelpoiset yritystoimintaan liittyvät velat (Raatikainen 2008, 75). Varojen arvostamislaissa säädetään, miten nettovarallisuus on laskettava. Nettovarallisuuteen lasketaan lisäksi 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista, joista on maksettu ennakonpidätys. (Tomperi 2007b, 31).

Nettovarallisuuden laskenta tehdään yrityksen taseen perusteella. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla taseeseen voi kuulua yksityistalouteen liittyviä varoja ja velkoja, kuten yksityiskäytössä olevat autot tai asunto. Näitä ei oteta huomioon elinkeinotoiminnan varoja laskettaessa. Laskennassa ei myöskään huomioida muuta sellaista omaisuutta, joka ei kuulu elinkeinotoimintaan. Varojen arvostamislain mukaisesti nettovarallisuuteen ei lasketa mukaan verovapaita varoja, eikä korkotulon lähdeverolain mukaisia talletuksia ja sijoituksia. (Tomperi 2007b, 31).

Jos auto tai asunto on osittain elinkeinotoiminnan käytössä, sovelletaan 50 prosentin sääntöä. Eli jos esimerkiksi auto on yli 50 prosenttisesti elinkeinotoiminnan käytössä, se kuuluu nettovarallisuuteen. (Verohallinto 2011a.)

Liiketoiminnan varoista vähennettävät velat, arvostetaan yleensä nimellisarvoon (Tomperi 2007b, 32). Nettovarallisuudessa huomioidaan vain elinkeinotoimintaan kuuluvat velat. Yrittäjän yksityistalouden velkoja ei lueta mukaan. Elinkeinotoiminnan yritystulon jakamiseen käytetään edellisen verovuoden toiminnan nettovarallisuutta. Kun elinkeinotoiminta on aloitettu verovuonna, yritystulon jakamisessa käytetään ensimmäisen verovuoden nettovarallisuutta. (Verohallinto 2011a.)

Opinnäytetyössä käsiteltävälle aloittavalle yritykselle ei aiota aluksi asettaa paljoa varallisuutta. Sen varoihin kuuluu aloitusvaiheessa pakettiauto ja tietty osa yrittäjän yksityistalouteen hankituista työkaluista. Näin ollen, nettovarallisuudeksi laskettaisiin ensimmäisenä vuonna hankittava pakettiauto, joka olisi arvoltaan noin 7000 euroa. Työkaluja yrityksen varallisuuteen liitetään 5000 euron arvosta. Auto ja työkalut käsitellään kirjanpidossa koneina ja kalustona erillisenä ja niistä tehdään vuosittain menojäännöspoisto, joka pienentää yrityksen nettovarallisuutta, jos siihen ei tehdä uusia hankintoja. Nettovarallisuuteen lasketaan lisäksi myös vaihto-omaisuus, eli kullakin hetkellä myytävänä olevat autot, niiden sisäänostohinnan perusteella, varojen arvostamislain mukaisesti. (Tomperi 2007b, 32.)

Aloittavan yrityksen nettovarallisuudesta ensimmäisenä toimintavuonna syntyy seuraava laskelma, jonka perusteella tässä opinnäytetyössä käsiteltävän, aloittavan yrityksen nettovarallisuus on 17000 euroa:

Vaihto-omaisuus	5000 euroa
Koneet ja kalusto	
Autot	7000 euroa
Työkalut	5000 euroa
<u>-Liiketoiminnan velat</u>	<u>0 euroa</u>
Nettovarallisuus yhteensä	17000 euroa

4.4 Pääomatulon, ansiotulon ja verojen laskeminen

Kun on arvioitu, että yrityksen nettovarallisuus on ensimmäisenä vuonna 17000 euroa, voidaan laskea, miten yrityksestä saatavat tulot jakaantuvat yrittäjän ansio- ja pääomatuloksi. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste saadaan, kun nettovarallisuudesta vähennetään velat ja siihen lisätään 30 prosenttia maksetuista palkoista. Koska yrityksellä ei ole velkaa, ja se ei ole aloitusvuonna maksanut palkkoja, pääomatulo-osuuden laskentaperuste on 17000 euroa. Tämän yrityksen perustaja saa siis 3400 euroa pääomatuloa, kun käytetään 20 prosentin vuotuista tuottoa. (Tomperi 2007b, 32).

Yrittäjä maksaa elinkeinotoiminnan tuloksesta 3400 euron ylittävältä osalta veroa ansiotulona. Ansiotuloista maksettava vero muodostuu valtionverosta, progressiivisen taulukon mukaan (Taulukko 1). Kirkollis- ja kunnallisvero, sekä sairausvakuutusmaksu ovat suhteellisia. (Tomperi 2007b, 33). Yrittäjä asuu Pirkkalassa, jolloin hänen kunnallisveronsa on 20 prosenttia vuonna 2012 (Pirkkalan kunta 2012). Yrityksen perustaja ei maksa kirkollisveroa, eli sitä ei laskelmissa huomioida. Sairausvakuutusmaksu on vuonna 2012 2,12 prosenttia (Kela 2012b.)

Taulukko 1. Valtion tuloveroasteikko (Verohallinto 2011b.)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 100—23 900	8	6,5
23 900—39 100	515	17,5
39 100—70 300	3 175	21,5
70 300—	9 883	29,75

Yrittäjä haluaa saada yrityksestään tuloa vähintään 8000 euroa vuodessa. Tällöin täyttyy yrittäjäeläkevakuutusmaksuvelvollisuuden alin raja 7105,48 euroa. Yrityksestä saatava ansiotulo-osuus olisi silloin 4600 euroa. Yrityksen perustajan keskiansio palkkatyöstä on 26400 euroa vuodessa. Näillä luvuilla, hänelle voidaan laskea veroprosentti aloitusvuonna. Seuraavissa laskelmissa on käytetty vuoden 2012 valtion tuloveroasteikkoa (Taulukko 1). Ansiotuloista tehtäviä muita vähennyksiä ei ole huomioitu.

Vaihtoehto 1.

Pääomatulot 20% 17000 eurosta		3400 euroa
Ansiotulot:		
-Yritys	4600 euroa	
-Palkat	26400 euroa	
<u>Ansiotulot yhteensä</u>		31000 euroa
Yhteensä		34400 euroa
Vero pääomatulosta:		
30% 3400 eurosta		1020 euroa
Vero ansiotuloista:		
Valtion tulovero 31000 eurosta	515 euroa	
7100 eurosta 17,5%	1242,5 euroa	
Valtion tulovero yhteensä		1757,5 euroa
Kunnallisvero 20%		6200 euroa
<u>Sairausvakuutusmaksu 2,12%</u>		657,2 euroa
Yhteensä		8614,7 euroa
Verot yhteensä		9634,7 euroa

Jos yrittäjä vaatisi, että pääomatulo-osuutena käytetään vain 10 prosentin vuotuista tuottoa hänen veronsa nousevat vaihtoehtoon 2 kaksi mukaisesti 163,5 euroa vuodessa. Yrittäjän onkin aina laskettava kumpaa pääoman tuotto prosenttia hänen kannattaa käyttää. Käytännössä 10 prosentin vuotuista tuottoa on järkevää käyttää silloin, kun yrityksestä saatavat tulot ovat pienet ja yrittäjällä ei ole muita ansiotuloja.

Vaihtoehto 2.

Pääomatulot 10% 17000 eurosta		1700 euroa
Ansiotulot:		
-Yritys	6300 euroa	
-Palkat	26400 euroa	
<u>Ansiotulot yhteensä</u>		<u>32700 euroa</u>
Yhteensä		34400 euroa
Vero pääomatulosta:		
30% 1700 eurosta		510 euroa
Vero ansiotuloista:		
Valtion tulovero 32700 eurosta	515 euroa	
8800 eurosta 17,5%	1540 euroa	
Valtion tulovero yhteensä		2055 euroa
Kunnallisvero 20%		6540 euroa
<u>Sairausvakuutusmaksu 2,12%</u>		<u>693,2 euroa</u>
Yhteensä		9288,2 euroa
Verot yhteensä		9798,2 euroa

Seuraavassa laskelmassa on selvitetty millainen yrityksen ja yrittäjän tulorakenne on silloin, kun sivutoimisesta yrittäjyydestä olisi kannattavaa siirtyä päätoimiseksi yrittäjäksi. Laskelmissa oletetaan, että vuodessa maksettavat verot pysyvät samana. Yrittäjä on kuitenkin jättänyt palkkatyönsä ja yrityksen nettovarallisuus on kasvanut 30000 euroon. Näin yrittäjä tienaa 631 euroa enemmän vuodessa, verojen pysyessä samana.

Vaihtoehto 3.

Pääomatulot 20% 30000 eurosta	6000 euroa
Ansiotulot:	
-Yritys	29031,3 euroa
-Palkat	0 euroa
<u>Ansiotulot yhteensä</u>	<u>29031,3 euroa</u>
Yhteensä	35031,3 euroa
Vero pääomatulosta:	
30% 6000 eurosta	1800 euroa
Vero ansiotuloista:	
Valtion tulovero 29031,3 eurosta	515 euroa
5131,3 eurosta 17,5%	898 euroa
Valtion vero yhteensä	1413 euroa
Kunnallisvero 20%	5806,3 euroa
<u>Sairausvakuutusmaksu 2,12%</u>	<u>615,5 euroa</u>
Yhteensä	7834,8 euroa
Verot yhteensä	9634,8 euroa

Saavuttaakseen 35031 euron suuruisen tuloksen, yrittäjän olisi myytävä keskimäärin 6 autoa kuukaudessa, kun oletetaan, että voitto on 500 euroa/auto.

5 YRITYKSEN TAVOITETULOS

5.1 Ajoneuvon hinnoittelu

Ajoneuvon myyntihinnan on katettava sen ostohinnasta ja mahdollisista korjauksista aiheutuneet kustannukset. Hinnoittelussa on myös otettava huomioon, millaista kannattavuutta tavoitellaan ja miten se saavutetaan. Ajoneuvojen menekki on parempi, jos hinnat pystytään pitämään alhaisina. Tällöin hinnoittelun perustana on käsitys kysynnän hintajoustosta. Hintajousto kertoo asiakkaan halukkuudesta ostaa tuotetta silloin, kun sen hinta muuttuu. Jos siis ajoneuvojen hintoja nostetaan, kysyntä luultavasti pienenee, ja jos hintoja lasketaan kysyntä suurenee. (Eskola & Mäntysaari 2006, 45.)

Hinnoittelua varten aloittavan yrityksen on tutkittava hinnoiteltavan tuotteen markkina-tilanne, kilpailevat tuotteet ja arvioitava kysyntää ja menekkiä. Tällaisella markkina-analyysillä saadaan omalle tuotteelle tavoitehinta ja menekkiarvio, joiden avulla tehdään kannattavuuslaskelma. (Eskola ym. 2006, 46.)

Yrittäjän on siis ensin selvitettävä, millainen kysyntä on eri merkkisillä käytetyillä ajoneuvoilla. Kysyntää pystytään arvioimaan erilaisten myyntikokemusten perusteella ja apuna voi käyttää myös asiakkaiden käsityksiä siitä, mikä on hyvä automerkki. Nettiauton verkkosivuilla myös mainostetaan maksullista hinnoittelutyökälyä, josta voi olla apua hinnoittelua tehtäessä. Yrittäjän täytyy myös tutkia, millä hinnoilla muut myyvät samanlaista ajoneuvoa ja paljonko samanmerkkisiä, teknisiltä tiedoiltaan samantyyppisiä ajoneuvoja on myynnissä. Parhaiten tämä onnistuu seuraamalla esimerkiksi nettiauton kaltaisia verkkosivuja, jossa edellä mainitut tiedot ovat helposti kaikkien saatavilla. Käytettyä ajoneuvoa myydessä, markkina-analyysi täytyy tehdä aina tapauskohtaisesti, koska käytetyn ajoneuvon kiinteä hinnoittelu ei ole mahdollista.

Hinnoittelu perustuu aina kustannustietoisuuteen. Yrityksen on katettava myyntihinnassa kaikki kustannukset ja saatava tavoitteen mukainen voitto. Hinnoittelualueella tarkoitetaan tuotteen kaikkien kustannusten muodostaman alarajan ja kysynnän asettaman ylärajan välistä aluetta. Hinnoittelussa käytetään erilaisia hinnoittelumenetelmiä, joita

voivat olla esimerkiksi kustannusperusteiset, toimintoperusteiset tai markkinaperusteiset hinnoittelumenetelmät. (Eskola ym. 2006, 47-48.)

Yksi kustannusperusteisista hinnoittelumenetelmistä on katetuottohinnoittelu. Siinä tuotteen muuttuviin kustannuksiin lisätään haluttu kate. Katetuottomenetelmää käytettäessä huomioidaan kustannuksina vain tuotteeseen, tässä tapauksessa ajoneuvoon, liittyvät muuttuvat kustannukset. Muuttuviin kustannuksiin lisätään kate, jonka avulla määritellään, kuinka paljon yhden myydyn ajoneuvon katetarve on, jotta katetaan syntyneet kiinteät kustannukset ja haluttu voitto. Katteeseen on myös lisättävä alennusvara, joka voi olla esimerkiksi, jokin tietty prosenttiosuus halutusta katteesta. (Eskola ym. 2006, 48-49.) Alennusvara on autokaupassa olennainen osa hinnoittelua, koska se kuuluu kaupanteon luonteeseen.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty katetuottohinnoittelua aloittavalle yritykselle. Sen avulla on pystytty laskemaan yrityksen ensimmäisen vuoden myyntikate ja tekemään kannattavuuslaskelmat. Hinnoittelumenetelmänä autokaupassa voi kuitenkin käyttää myös markkinalähtöistä hinnoittelua. Se perustuu suoraan markkinoilta saatuun hintaan, jolloin kuluttajalle on tarjolla useita samanmerkkisiä ajoneuvoja. Markkinalähtöisessä hinnoittelussa yrityksen tulisi pystyä ostamaan ja korjaamaan ajoneuvot markkinahintaa pienemmin kustannuksin, jotta toiminta olisi kannattavaa. (Järvenpää, Länsiluoto, Partanen & Pellinen 2010, 195.)

Autokaupassa markkinoilta löytyy monta samanmerkkistä myynnissä olevaa ajoneuvoa. Nämä luovat markkinahinnan ja hintatason, johon kysyntä ja tarjonta vaikuttavat. Yrityksen on pystyttävä erottautumaan kilpailijoistaan, jotta hintataso pystyttäisiin ylittämään. (Järvenpää ym. 2010, 195.) Perustettavalla yrityksellä on erottautumiskeinona esimerkiksi se, että autot myydään aina katsastettuina ja niihin on tehty tarvittavat huollot. Muina keinoina voidaan käyttää esimerkiksi autosta löytyvää huoltokirjaa, hyviä renkaita, siistiä sisustaa tai pieniä ajokilometrejä.

5.2 Käytettyjen tavaroiden hinnoittelu

Hinnoittelussa tulee ottaa myös huomioon maksettava arvonlisävero. Silloin kun auto ostetaan käytettynä yksityishenkilöltä, verovelvollinen jälleenmyyjä, voi valita soveltaako hän ostoon normaali- vai marginaaliverotusmenettelyä. (Verohallinto 2010b, 1.)

Kun yritys ostaa käytettyjä tavaroita henkilöltä, joka ei ole arvonlisäverovelvollinen ja hankinta ei sisällä vähennettävää veroa, yritys joutuu maksamaan veron koko myyntihinnasta, myydessään tavarana edelleen omalle asiakkaalleen. Jos tavara myydään toiselle verovelvolliselle yritykselle, ostaja saa tehdä tavarasta vastaavan suuruisen ostovähennyksen. Näin toimiessa on käytetty normaaliverotusmenettelyä. (Tomperi 2009, 241.)

Marginaaliverotusmenettelyllä pyritään poistamaan piilevä arvonlisävero. Piilevää veroa sisältyy tavarana hintaan silloin, kun myyjän ei tarvitse suorittaa tavarana myynnistä veroa ja tavarana ostoon sisältyvää veroa ei ole voitu vähentää. Kun verovelvollinen jälleenmyyjä myy käytetyn tavarana eteenpäin, myyntihinta sisältää ostohintaan piilevänä sisältyneen veron. Marginaaliverotuksen avulla voidaan poistaa piilevä vero, jolloin jälleenmyyjä suorittaa veron vain saamastaan voittomarginaalista. Voittomarginaali saadaan myyntihinnan ja ostohinnan erotuksesta. (Verohallinto 2010b, 1.)

Marginaaliverotusmenettelyä on järkevää käyttää tilanteessa, jossa käytetty auto on ostettu yksityishenkilöltä ja ostaja ei ole toinen arvonlisäverovelvollinen. Marginaaliverotusmenettelyä voidaan soveltaa silloin, kun auto on ollut käytössä ja se myydään sellaisenaan tai korjattuna edelleen käytettäväksi. Marginaaliverotusmenettelyä ei voi soveltaa esimerkiksi maa-alueen tai rakennuksen jälleenmyynnissä, koska käytettynä tavarana pidetään vain irtainta esinettä. Menettelyä ei voida myöskään soveltaa jos käytetystä tavarana tulee käsittelyn jälkeen toinen tavara. Jos käytettyä tavarana, kuten autonvaraosiksi myytäviä toisista autoista purettuja osia, käytetään kunnostus- tai korjaustöissä, marginaaliverotusmenettelyä saa soveltaa. (Verohallinto 2010b, 2.)

Kun yritys soveltaa marginaaliverotusmenettelyä, se maksaa veroa osto- ja myyntihinnan välisestä erotuksesta eli marginaalista. Myyntihintaan sisältyy kaikki ostajalta perityt vastikkeet ja ostohintaan kuuluvat kaikki myyjälle maksetut vastikkeet. Marginaali-

verotusta sovellettaessa myyjän on tehtävä laskuun merkintä ”Marginaaliverotus, ei sisällä vähennettävää veroa”. Ostaja ei saa tällöin tehdä tavarasta ostovähennystä. (Tomperi 2009, 243.)

Marginaaliverotusmenettelyä käytettäessä, auton jälleenmyyntihintaa rasittaa pienempi vero, kuin käytettäessä normaaliverotusmenettelyä. Näin auto voidaan hinnoitella edullisemmaksi. Jos asiakkaana on toinen arvonlisäverovelvollinen yritys, on normaaliverotusmenettely edullisempi. Tällöin ostaja saa vähentää omassa verotuksessaan, koko kauppahintaan kuuluvan arvonlisäveron. Jos asiakkaana on yritys, joka myy tavaran edelleen verollisena, asiakas saa soveltaa myös omassa verotuksessaan marginaaliverotusta. (Tomperi 2009, 242.)

5.3 Aloittavan yrityksen katetuottolaskelma

Katetuottolaskennan kaava on kehitetty, jotta saataisiin selville yrityksen tulos ja siihen vaikuttavat tekijät. Katetuottolaskennan ja sen perusteella tehtävän katetuottoanalyysin perusajatuksena on kustannusten jakaminen muuttuviin ja kiinteisiin kustannuksiin. Katetuottolaskelmassa lukuja käsitellään arvonlisäverottomina. (Eskola ym. 2006, 20.)

Esimerkki 1. Katetuottolaskennan kaava (Eskola ym. 2006, 20.)

myyntituotot -annetut alennukset ja muut mahdolliset oikaisuerät <hr/> liikevaihto -muuttuvat kustannukset *ostot *muuttuvat palkat *muut <hr/> katetuotto -kiinteät kustannukset *kiinteät palkat *vuokrat *pääoman korot *muut kiinteät kustannukset <hr/> yrityksen tulos
--

Verot ja korkokustannukset voidaan lisätä kiinteisiin kustannuksiin tai laskea eri riville, jolloin laskelmaan saadaan ensin tulos ennen välittömiä veroa ja korkokustannuksia ja viimeiseksi jää yrityksen nettotulos eli voitto tai tappio. (Eskola ym. 2006, 20.)

Tuotekohtainen katetuotto saadaan tuotteen myyntihinnan ja muuttuvien kustannusten erotuksena. Muuttuvat kustannukset voivat muodostua vain tuotteen hankintamenosta, joka tarkoittaa sitä hintaa minkä tuote on maksanut yritykselle ennen, kuin se voidaan myydä varastosta. Työssä käsiteltävällä yrityksellä hankintameno koostuu ajoneuvon hankintahinnan ja tarvittavien korjausten, kuten vuosihuolto tai katsastus, summasta. (Eskola ym. 2006, 20.)

Katetuottolaskennassa tutkitaan toiminnan laajuuden ja kannattavuuden välistä suhdetta sellaisessa tilanteessa, jossa toiminta-aste vaihtelee kapasiteetin ja kiinteiden kustannusten rajoissa. Tällöin oletetaan, että muuttuvat kustannukset muuttuvat tasasuhtaisesti ja myyntituotot muuttuvat tasasuhtaisesti myyntimäärään nähden. Katetuottoajattelu sopii yleensä kannattavuuden tarkasteluun vain lyhyellä ajanjaksolla. Katetuottolaskennassa oletetaan, että yksittäisen myydyin kappaleen on aina katettava kaikki syntyneet muuttuvat kustannukset, mutta vain osa kiinteistä kustannuksista. Tämän takia yksittäiselle

tuotteelle kohdistetaan vain muuttuvat kustannukset. Kiinteät kustannukset käsitellään koko yrityksen tasolla yhtenä eränä. (Eskola ym. 2006, 21.)

Katetuottolaskenta perustuu olettamukseen, että yksikköhinnat pysyvät samoina, kustannukset voidaan jakaa muuttuviin ja kiinteisiin, muuttuvat kustannukset muuttuvat tasasuhteisesti ja kiinteät kustannukset pysyvät samoina. (Eskola ym. 2006, 21.)

Perustettavan yrityksen myyntituottoja arvioidaan kokemuksen perusteella. Muuttuvat kustannukset saadaan selville, kun tiedetään millä hinnalla myytävä ajoneuvo on ostettu ja kuinka paljon rahaa on käytetty sen kunnostamiseen. Jotta olettaus, että yksikköhinnat pysyvät samoina täyttyy, on ajoneuvojen ostohinnoista laskettava keskiarvo. Tähän asti epäsäännöllisesti, yksityiseen käyttöön hankituista ajoneuvoista, on syntynyt hankintamenoa korjausten jälkeen keskimäärin noin 1800 euroa. Keskimääräiseksi myyntihinnaksi saatiin 2900 euroa, jolloin myyntivoittoa on syntynyt 1100 euroa ajoneuvoa kohti. Viimeisen puolentoista vuoden ajalla on ostettu viisi autoa. Myyntivoitto on vaihdellut -100 eurosta 2400 euroon. Alla olevassa esimerkissä muuttuviin kustannuksiin on laskettu auton hankintahinta, korjaus-, katsastus- ja vakuutuskulut.

Kiinteisiin kustannuksiin kuuluvat kaikki yrityksen kuukausittaiset säännöllisesti toistuvat menot, kuten vuokra, sähkö, puhelin ja markkinointikulut. Esimerkissä 1. kiinteisiin kustannuksiin sisältyy vakuutusmaksut, puhelimen ja Internetin käytöstä aiheutuvat maksut, pakollinen yrittäjäeläkevakuutus (YEL) maksu, sekä kotisivujen ylläpito ja muut markkinointikulut kuukausittain. Kiinteistä kustannuksista ja halutusta voitosta syntyy katetarve, johon lisätään muuttuvat kustannukset. Kaikissa seuraavissa laskelmissa yrityksen kiinteät kustannukset ovat 598 euroa.

Katetuottolaskennan kaavaa voidaan käyttää tuotteen hinnoittelussa, kun tiedetään yhden tuotteen muuttuvat ja kiinteät kustannukset. Seuraavassa laskelmassa, yhden myydyn auton on katettava kaikki yritykselle aiheutuvat kiinteät kustannukset kuukausittain. Kun autoja myydään enemmän kuin yksi, jakaantuu kiinteät kustannuksetkin pienempiin osiin. Kun sijoitetaan muuttuvat ja kiinteät kustannukset katetuottolaskennan kaavaan yleisen käytännön mukaisesti, saadaan auton myyntihinnaksi 2598 euroa, jolloin voitto on 200 euroa/auto.

Esimerkki 1. Yhden auton haluttu myyntihinta.

Myynti	2598
-Muuttuvat kustannukset	1800
=Katetuotto	798
-Kiinteät kustannukset	598
=Voitto	200

5.4 Aloittavan yrityksen tavoitekatetuottolaskelma

Katetuottolaskennassa yleisesti käytettyjä tunnuslukuja ovat katetuotto, katetuottoprosentti, kriittisen pisteen myynti euroina ja kappaleina, varmuusmarginaali ja varmuusmarginaaliprosentti. (Eskola ym. 2006, 24.)

Selvittämällä tuotteen katetuottoprosentti, tiedetään mikä osa tuotteen tuotosta tai koko yrityksen tuloista riittää kattamaan kiinteät kulut ja voiton. Katetuottoprosentilla voidaan myös ilmaista, kuinka monta prosenttia tuotteen hinnasta jää jäljelle, kun siitä vähennetään muuttuvat kustannukset. Katetuottoprosentti saadaan kun jaetaan katetuotto myynnin määrällä ja kerrotaan näin saatu luku sadalla. (Eskola ym. 2006, 22-24.)

Esimerkki 2. Katetuottoprosentin laskentakaava. (Eskola ym. 2006, 24.)

$\frac{\text{Katetuotto}}{\text{Myynti}} \cdot 100 = \text{Katetuottoprosentti}$
--

Kun sijoitetaan katetuottoprosentin laskentakaavaan, katetuotto 798 euroa/auto ja myyntihinta 2598 euroa, saadaan katetuottoprosentiksi 30,7 prosenttia. Oletetaan, että työssä käsiteltävän aloittavan yrityksen myynti kuukaudessa on 4 autoa, jolloin katetaan haluttu voitto aloitusvuonna. Tällöin autoja myydään siis 48 kappaletta vuodessa, joista saadaan 200 euron myyntivoitto. Yrityksen tulos olisi tällöin 9600 euroa vuodessa. Kun tällä myyntimäärällä lasketaan katetuotto kaikista myyntituotoista kuukausittain, saadaan seuraava laskelma:

Esimerkki 3. Kuukausittainen myyntitavoite

Myynti	8589
-Muuttuvat kustannukset	7200
=Katetuotto	1389
-Kiinteät kustannukset	589
=Voitto	800

Esimerkkien yksi ja kolme perusteella nähdään, että mitä enemmän autoja myydään, sitä halvemmaksi niiden myyntihinta muodostuu. Tämä johtuu siitä, että kiinteät kustannukset jakaantuvat useammalle myydylle autolle. Esimerkissä yksi halutuksi myyntihinnaksi 200 euron voitolla saatiin 2598 euroa. Esimerkissä kolme myytiin neljä autoa ja haluttu myyntihinta jäi 2150 euroon ajoneuvolta. Auto voitiin siis myydä 448 euroa halvemmalla.

Seuraavassa esimerkissä on laskettu vielä yrityksen vuoden katetuotto. Esimerkissä on käytetty samoja lukuja, kuin esimerkissä numero 3. Yhden ajoneuvon myyntihinta pysyy samana, koska kiinteät kustannukset on laskettu vuosittaisiksi.

Esimerkki 4. Vuosittainen myyntitavoite.

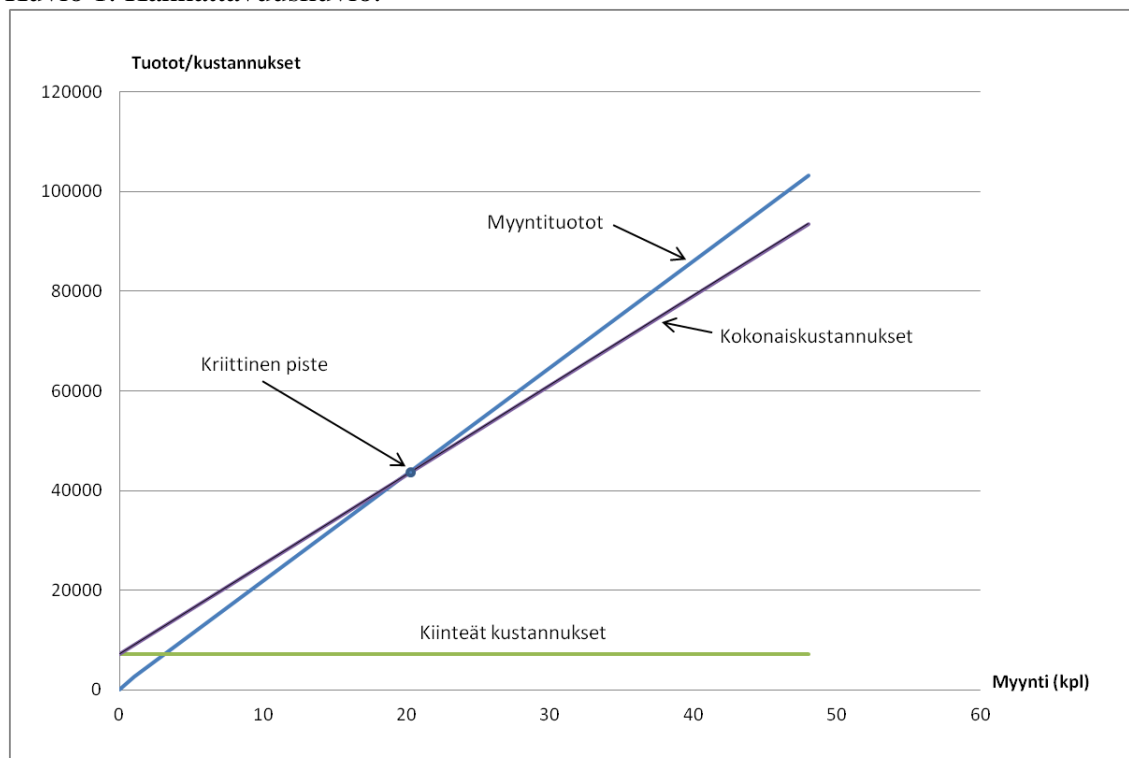
Myynti	103176
-Muuttuvat kustannukset	86400
=Katetuotto	16776
-Kiinteät kustannukset	7176
=Voitto	9600

Toiminnalle voidaan myös laskea varmuusmarginaali, joka on toteutuneen liikevaihdon ja kriittisen liikevaihdon erotus. Kriittisellä liikevaihdolla tarkoitetaan tässä kriittisen pisteen myynnin rajaa. Jos varmuusmarginaali on positiivinen, tiedetään kuinka paljon myynti voi pienentyä ennen nollatulokseen joutumista. Jos taas varmuusmarginaali on negatiivinen, tiedetään kuinka paljon myynnin tulisi kasvaa, jotta päästäisiin nollatulokseen. (Eskola ym. 2006, 23.)

Yrityksen antaman katetuoton on katettava yrityksen kiinteät kustannukset ja voitto. Yrityksen katetarve voidaan siis laskea, kun tiedetään kiinteät kustannukset ja haluttu voittotavoite. Yrityksen tuottoja ja kustannuksia ja niiden välisiä yhteyksiä, voidaan tarkastella myös graafisesti. Tällöin esitetään kannattavuuskuvio. Kannattavuuskuviossa esitetään tuottojen, muuttuvien kustannusten ja kokonaiskustannusten kuvaajat. Kokonaiskustannusten ja tuottojen leikkauspisteessä on kriittinen piste, jossa myyntituotot ja kokonaiskustannukset ovat samansuuruiset. Kokonaiskustannusten ja myyntituottojen välinen ero ennen ja jälkeen kriittistä pistettä osoittaa tappion tai voiton määrän. Kiinteiden kustannusten määrä selviää kokonaiskustannusten ja muuttuvien kustannusten kuvaajien välisestä erosta. (Eskola ym. 2006, 23.)

Kuviossa numero yksi, esitetään perustettavan yrityksen kannattavuuskuvio vuoden ajalta. Kuviossa oletetaan, että vuodessa myydään 48 autoa, jolloin voitto on 9600 euroa. Näillä luvuilla katetuottoprosentiksi saadaan 16,3 prosenttia. Tämän avulla voidaan laskea, jakamalla kiinteät kustannukset katetuottoprosentilla, kriittisen pisteen myyntiksi 44133 euroa. Tästä luvusta saadaan kriittisen pisteen myynti kappaleina, kriittinen piste euroina, yhden ajoneuvon myyntihinnalla. Kriittisen pisteen myynti vuodessa on 20,5 ajoneuvoa.

Kuvio 1. Kannattavuuskuvio.

5.5 Aloittavan yrityksen tulosbudjetti

Tulosbudjetti on yksi yrityksen pääbudjeteista. Muita budjetteja ovat tasebudjetti ja rahoitusbudjetti. Tulosbudjetti kertoo yrityksen suunnitellun tuloksen. Tulosbudjetista noudatetaan tavallisesti yrityksen ulkoisessa laskennassa käyttämää tuloslaskelmapohjaa. Tasebudjetti kertoo mihin pääomat ovat sitoutuneet ja millaisin ehdoin ne on hankittu. Rahoitusbudjetin tarkoituksena on varmistaa yrityksen maksuvalmius, mahdollisimman edullisin rahoituskustannuksin. (Järvenpää ym. 2010, 211). Tässä opinnäytetyössä käsiteltävään yritykseen ei aiota aluksi sitoa paljoa pääomaa, eikä se tarvitse ulkopuolista rahoitusta. Tasebudjetin ja rahoitusbudjetin esittäminen ei siis ole vielä ajankohtaista.

Koska yrittäjä haluaa saada ensimmäisenä vuonna 8000 euron voiton yrityksestään, hänen täytyy myydä 40 autoa vuodessa, jos yhdestä autosta saadaan 200 euron voitto. Aiemmin esitetyssä esimerkissä oletettiin, että kuukaudessa myydään neljä autoa. Tällöin vuodessa myytäisiin 48 autoa ja myyntivoitto olisi 9600 euroa. (Esimerkki 3.) Tulosbudjetissa ei käytetä näitä lukuja, koska yrittäjä tahtoo saada tuloa yrityksestään sen verran, että eläkevakuutusmaksuvelvollisuuden raja 7105,48 euroa ylittyy. Tällä perusteella aloittavalle yritykselle saadaan seuraava tarkkailubudjetti. Budjetissa muuttuvat kustannukset on laskettu käyttäen toteutuneista autokaupoista saatuja keskimääräisiä osto- ja korjauskuluja.

Taulukossa kaksi, koko vuoden haluttu myynti on 87176 euroa. Koska muuttuvat kustannukset ovat yhteensä 72000 euroa, käyttökatteeksi jää 15176 euroa. Kun käyttökatteesta vähennetään koko vuoden kiinteät kustannukset 7176 euroa, voiton määräksi jää haluttu 8000 euroa vuodessa.

Taulukko 2.

LIKEVAIHTO	87176
Muuttuvat kustannukset	
Autojen ostot	39600
Korjaus ym. kustannukset	32400
Yhteensä	72000
MYYNTIKATE	15176
Kiinteät kustannukset	
Vuokra	0
Vakuutukset	1200
Puhelin	1200
Internet	180
Yrittäjäeläkevakuutus (YEL)	1596
Kotisivut	1860
Markkinointimenot	1140
Yhteensä	7176
KÄYTTÖKATE	8000

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Kuten tutkimuksen alussa todettiin, yrittäjällä on hyvät valmiudet yrityksen perustamiseen. Yrityksen perustajalla on kokemusta autokaupasta ja hyvät suhteet yrityksensä mahdollisiin sidosryhmiin, kuten autokorjaajiin. Yrityksen perustamista ja päivittäisten asioiden hoitamista helpottaa myös se, että yrittäjä pystyy hoitamaan yrityksensä kirjanpidon ja muut hallinnolliset tehtävät itse. Tutkimuksen tarkoituksena oli tuottaa yrittäjälle perustellut laskelmat hänen yrityksensä ja henkilökohtaisten tulojensa rakenteesta. Tuloksena saatuja laskelmia yrittäjä voi käyttää hyödykseen myös silloin, kun hänen yrityksestä ja palkkatyöstä saamansa tulot muuttuvat.

Tutkimuksessa selvitettiin myös sivutoimisen yrittäjyyden perusteita ja määritelmää. Yksi lähteistä oli Pekka Lith, joka kirjoitti tilastokeskuksen verkkojulkaisussa, että sivutoimisia yrittäjiä on noin neljä prosenttia aikuisväestöstä. Tämä on verrattain paljon, kun samasta lähteestä selviää, että päätoimisia yrittäjiä on kuusi prosenttia väestöstä.

Tämän tutkimuksen yrittäjä sopii hyvin Lithin määrittelyyn, jonka mukaan sivutoimisena yrittäjänä toimii enemmän naisia kuin miehiä. Koska autokauppias on nainen, on olennaista, että tutkimuksessa on selvitetty, miten yrittäjyys vaikuttaa tämän äitiysrahaan. Yrityksen perustaja on myös työskennellyt pitkään epäsäännöllisesti eri työnantajille. Näin ollen yrittäjää hyödyttää tieto siitä, että hän on oikeutettu saamaan työttömyyspäivärahaa, jos ansiotyö sattuisi loppumaan. Tällöin edellytyksenä on, että sivutoiminen yrittäjyys on jatkunut kymmenen kuukautta ja se ei ole este säännöllisen pöytätyön saamiselle.

Tutkimuksen avulla selvisi, että äitiysraha ja vanhempainraha maksetaan yrittäjän työtu-loistaan tekemän arvion perusteella. Jos hakija on sivutoiminen yrittäjä, hänen äitiys- ja vanhempainrahansa lasketaan yhdistämällä yrityksen arvioitu työtulo sekä ansiotulot. Tästä voi olla etuuden saajalle todella merkittävä hyöty. Jos henkilö on arvioinut työtu-lonsa yrityksestä 7105,84 euroksi ja hänen vuosiansionsa on 26400 euroa, yhteenlasket-tu etuuden maksamisperuste on noin 33500 euroa vuodessa. Kelan verkkosivujen mu-kaan, tämä oikeuttaisi yli 70 euron päivärahaan. 26400 euron vuosituloilla päiväraha jäisi noin 50 euroon arkipäivältä (Kela 2011).

Yhtenä tutkimuksen tarkoituksena oli, että pystyttäisiin perustelemaan, miksi yrittäjyys olisi tälle yrittäjälle kannattavaa ja mitkä seikat voisivat estää yrityksen perustamisen. Yrittäjäksi aikova teki myös liiketoimintasuunnitelman, jota hän arvioitti yritysneuvojalla, jonka arvio yritysideoista oli erittäin positiivinen. Myöskään tutkimusta varten tehtyjen laskelmien perusteella, yrityksen perustamiseen ei sisälly suurta riskiä. Yritykseen sijoitettava pääoma on pieni ja kostuu suurelta osalta jo olemassa olevasta kalustosta. Ainoa isompi sijoitus on yrityksen nimiin hankittava pakettiauto.

Yrityksen perustajan on kuitenkin tarkkailtava tulojaan huolellisesti, koska verotuksellisesti on merkittävää, millainen suhde palkkatyöllä ja yrityksestä saatavilla tuloilla on. Tutkimuksessa oletettiin, että yrittäjä saa yrityksestään tuloa 8000 euroa vuodessa. Jos myyntivoitto yhdestä autosta on 200 euroa, yrittäjän pitäisi myydä 3,3 autoa kuukaudessa. Yrittäjäksi aikova siis pääsisi vuosittaiseen tavoitteeseensa myymällä 3-4 autoa kuukaudessa 200 euron myyntivoitolla (Vaihtoehto 1). Siirtyminen päätoimiseksi yrittäjäksi olisi mahdollista, jos yrittäjä myisi kuusi autoa kuukaudessa, mutta myyntivoiton pitäisi olla 500 euroa myytyä autoa kohti. Tällöin yrittäjän vuositulot nousisivat noin 600 euroa verojen pysyessä samana. Näin päätoiminen yrittäjyys olisi jopa edullisempaa kuin tälle henkilölle.

Vaikka laskelmat ja yritysneuvojan arvio liiketoimintasuunnitelmasta puolsivat yrityksen perustamista, yrittäjä joutuu siirtämään yrityksen perustamista myöhemmäksi. Laki ajoneuvojen katsastusluvista määrää, että katsastustoimiluvan haltijalla ei saa olla palveluksessaan autokauppaa harjoittavaa henkilöä. Tutkimuksen aihetta suunniteltaessa luultiin, että laki ohjaisi vain katsastajia, mutta laki rajoittaa yksiselitteisesti myös muita katsastusasemilla työskenteleviä.

Opinnäytetyössä käsitellyn yrityksen perustaja on juuri saamassa opintonsa päätökseen ja samalla myös päättämässä toisen äitiyslomansa. Lisäksi hänelle on annettu osavastainen toimistovirkailijan paikka katsastusasemalla. Niin kauan, kun yrittäjä on aseman palveluksessa, ei oman yrityksen perustaminen ole mahdollista. Tämän yrityksen perustaja onkin päättänyt, että yrityksen perustaminen on ajankohtaista aikaisintaan ensi vuoden alussa, jolloin hänellä on ollut aikaa etsiä uutta työtä, jota sivutoiminen yrittäjyys ei haittaa.

Opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena oli kehittää alkavaa sivutoimista yrittäjyyttä. Tuloksena saatuja tietoja äitiys-, vanhempain- ja työttömyyspäivärahasta, voidaan soveltaa muitakin uusia yrityksiä perutettaessa. Opinnäytetyön laskelmat sopivat, jo yritysmuodon vuoksi, vain aloittavan yrittäjän henkilökohtaiseen käyttöön. Tässä työssä käsitellylle yritykselle, voisi olla jatkossa hyötyä liiketoimintasuunnitelmasta. Sen avulla yrittäjä voisi pohtia keinoja laajentaa ja vakavaraistaa yritystään. Jatkossa yrittäjä voisi hyötyä myös yrityksensä kirjanpidon ja laskutuksen hoitamiseen liittyvistä selvityksistä, niinpä yhtenä jatkotutkimuksen aiheena voisi olla; Milloin pienyrittäjän kannattaa ulkoistaa kirjanpito ja laskutus? Jatkotutkimuksen aiheeksi jää myös markkinatutkimus autoliikkeen oletetuista myyntimääristä ja toteutuneista myynneistä, jonka avulla kartoitetaan toiminnan riskejä.

Opinnäytetyön aiheen suunnittelu aloitettiin yli vuosi sitten. Pitkän ajan kuluessa, työn rakenne muuttui paljon. Työn nimeksi annettiin jo alkuvaiheissa Sivutoiminen yrittäjyys, Haasteet ja mahdollisuudet muuttuvissa elämäntilanteissa. Tutkimuksen valmistuttua on selvää, ettei työ käsittele yrittäjän haasteita ja mahdollisuuksia sivutoimisena yrittäjänä yhtä paljoa, kuin alun perin oli suunniteltu. Opinnäytetyölle muutettiin nimeksi; Sivutoiminen yrittäjyys, Autoliikkeen perustaminen ansiotyön ohessa.

Vaikka työn aihe muuttuikin ajan kuluessa paljon, pystyttiin tutkimuskysymyksiin vastaamaan ja rakenne pysyi selkeänä. Yrittäjä hyötyy laskemista, henkilökohtaista verotustaan suunniteltaessa, koska pystyy nyt helposti laskemaan verojensa määrän. Lisäksi yrittäjä voi käyttää tutkimusta avukseen ajoneuvojen hinnoittelussa ja miettiessään yrityksensä tavoitetulosta.

LÄHTEET

- Akavan erityisalat ry. n.d. Sivutoiminen ammatinharjoittajuus/yrittäjyys. [verkkodokumentti]. Luettu 27.3.2011. <http://www.akavanerityisalat.fi/fi/sivutoiminen-ammatinharjoittajuus-yrittajyys.html>.
- Autoalan tiedotuskeskus. n.d. Autoala Suomessa. [verkkodokumentti]. Luettu 3.5.2011. <http://www.aut.fi/>.
- Eläketurvakeskus. n.d. Yrittäjän työtulo vuonna 2012. Eläketurvakeskuksen ohjeet yrittäjän työtulon määrittämiseksi 1.1.2012 alkaen. [verkkodokumentti]. Luettu 2.2.2012. http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_459_440_3034_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/julkaisut/esitteet/yrittajan_tyotulo_2011_7.pdf.
- Eskola, A & Mäntysaari, A. 2006. Menestys. Kannattavuuden hallinnan perusteet. Keuruu: Otava.
- Holopainen, T. & Levonen, A-L. 2008. Yrityksen perustajan opas-Silta yrittäjyyteen. 14. painos. Helsinki:Edita.
- Holopainen, T. (toim.). 2010. Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. 19. painos. Helsinki: Edita.
- Järvenpää, M., Länsiluoto, A., Partanen, V. & Pellinen, J. 2010. Talousohjaus ja kustannuslaskenta. Helsinki: WSOY.
- Kainulainen, T. 2012. Autokauppa kasvussa-Pirkanmaalla kasvu hieman koko maata hiljaisempaa. Radio 957. [verkkootikkeli]. Luettu 4.2.2012. http://www.radio957.fi/index.php?mw=autokauppa&option=com_sbsarticle&tmpl=blog&cat=1&cid=41662.
- Kela. 2011. Äitiysrahan määrä. [verkkodokumentti]. Luettu 2.11.2011. <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/160701134915EH?OpenDocument>.
- Kela. 2012a. Päivärahan määrä yrittäjälle. [verkkodokumentti]. Luettu 7.3.2012. <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/100608125054HL?OpenDocument>.
- Kela. 2012b. Työnantajan sosiaaliturvamaksu. [verkkodokumentti]. Luettu 7.3.2012. <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/210108121545KP?OpenDocument>.
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola. 2012. YEL-vakuuttaminen. [verkkodokumentti]. Luettu 14.4.2012. http://www.tapiola.fi/www/Yritysassiakkaat/Henkilosto/Tyoelakevakuutukset/YEL_vakuutus/YEL+vakuutuksen+ottaminen.htm.
- Laki ajoneuvojen katsastusluvista 23.12.1998/1099.
- Lith, P. 2010. Yrittäjäksi palkkatyön tai eläkkeen ohella. Tilastokeskus. [verkkootikkeli]. Luettu 8.6.2011. http://www.stat.fi/artikkelit/2010/art_2010-11-10_005.html?s=2.

Nettiauto. n.d. Autoliikkeet alueella. Luettelo autoliikkeistä. [verkkodokumentti]. Luettu 4.2.2012. <http://www.nettiauto.com/listDealer.php?id=21>.

Ohje yrittäjän työttömyysetuuden työvoimapoliittisista edellytyksistä. 2009. TEM/4032/00.03.05.01/2009.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOY.

Patentti ja rekisterihallitus. 2010. Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiömuotoisena. Luettu 7.2.2012.

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.html>.

Pirkkalan kunta. 2012. Kunta ja hallinto. [verkkodokumentti]. Luettu 7.3.2012.

http://www.pirkkala.fi/kunta_ja_hallinto/.

Raatikainen, L. 2008. Liikeideasta liikkeelle. 5-7. painos. Helsinki: Edita.

Tomperi, S. 2007a. Käytännön kirjanpito. 14-16. painos. Helsinki: Edita.

Tomperi, S. 2007b. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 22. painos. Helsinki: WSOY.

Tomperi, S. 2009. Kehittyvä kirjanpitolaito. 12. painos. Helsinki: Edita.

Tullihallitus. 2011. Maahantuojien autoverotus. [verkkodokumentti]. Luettu 8.4.2011. <http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/verotus/autovero/index.jsp>.

Verohallinto. 2009. Verohallinnon päätös luonnollisille henkilöille ennakonkannossa maksuunpantavan ennakoveron laskentaperusteista vuonna 2010. [verkkodokumentti]. Luettu 1.4.2011.

http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40,421&article=8709&domain=VERO_MAIN.

Verohallinto. 2010a. Verohallinnon julkaisu 193.10. Arvonlisäverottoman vähäisen toiminnan raja 8500 euroa. [verkkodokumentti]. Luettu 8.4.2011.

<http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=629;52241>.

Verohallinto. 2010b. Verohallinnon julkaisu 184.10. Käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden marginaaliverotusmenettely. [verkkodokumentti]. Luettu 13.4.2011. <http://www.vero.fi/download.asp?id=2298;149559>.

Verohallinto. 2011a. Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus. [verkkodokumentti]. Luettu 18.2.2012. [http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Tuloverotus/Elinkeinotoiminnan_nettovarallisuus\(9361\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Tuloverotus/Elinkeinotoiminnan_nettovarallisuus(9361)).

[http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuoden_2012_valtion_tuloveroasteikko\(19395\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuoden_2012_valtion_tuloveroasteikko(19395)).

Verohallinto. 2011b. Vuoden 2012 valtion tuloveroasteikko. [verkkodokumentti]. Luettu 7.3.2012. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuoden_2012_valtion_tuloveroasteikko\(19395\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuoden_2012_valtion_tuloveroasteikko(19395)).

Verohallinto. 2012. Pääomatulot. [verkkodokumentti]. Luettu 14.4.2012.

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Paaomatulot\(12005\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Paaomatulot(12005))).

Virta, I. 2011. Käytetyt autot käyvät kehnosti kaupaksi - nyt tinkimään. [verkkoartikkeli]. Talouselämä. Luettu 4.2.2012.

<http://www.talouselama.fi/uutiset/kaytetyt+autot+kayvat+kehnosti+kaupaksi++nyt+tinkimaan/a699535>.